

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Освітня програма	1072 Релігієзнавство
Рівень вищої освіти	Магістр
Спеціальність	031 Релігієзнавство

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	1072
Назва ОП	Релігієзнавство
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	031 Релігієзнавство
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Магістр
Вид освітньої програми	Освітньо-наукова

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Смирнов Андрій Іванович, Кухарук Микола Миколайович, Жуковський Віктор Васильович (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	31.01.2023 р. – 02.02.2023 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП <http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/accreditation/031/2022-2023/1072-religious-studies.pdf>

Програма візиту експертної групи <http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/accreditation/031/2022-2023/1072-Program-of-expert-visits.pdf>

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Протягом опрацювання Відомостей про самооцінювання (ВС) ОП «Релігієзнавство» другого рівня ВО (магістр) за спеціальністю 031 «Релігієзнавство» в галузі знань 03 «Гуманітарні науки» в Київському національному університеті ім.Тараса Шевченка (КНУТШ) та онлайн візиту до ЗВО експерти докладно ознайомилися з цією ОП та особливостями її функціонування. Аналізуючи дану програму експертна група (ЕГ) виявила ряд контекстуальних чинників (освітніх, наукових, методологічних та практичних), які зумовлюють особливості функціонування цієї ОП і досягли колегіального висновку стосовно її відповідності критеріям якості. ЕГ пересвідчилася в особливому місці, яке займає релігієзнавство в контексті КНУТШ і в структурі Філософського факультету (ФФ). Присутність цієї спеціальності та ОП відповідає історії ФФ і є важливою складовою ідентичності та місії КНУТШ сьогодні. ЕГ визнає спроможність ОП заохочувати і мотивувати здобувачів ВО та налагоджувати довгострокову й конструктивну співпрацю з: • внутрішніми стейкхолдерами (здобувачі і НПП КНУТШ), яка підтверджується історією формування і розвитку ОП, потужним кадровим забезпеченням та наявним запитом на фахівців з релігієзнавства; • зовнішніми стейкхолдерами (академічною релігієзнавчою спільнотою, яка засвідчується партнерськими стосунками із науковими й освітніми інституціями, структурами державних органів влади і місцевого самоврядування, яка має тривалу історію і досвід, та потребує подальшого вдосконалення. Дана ОП має чітко виражений як освітній, педагогічний, науковий і практичний профілі, так і методологічну складову. Очевидною, що є системна, комплексна і наполеглива праця гаранта, групи забезпечення й науково-педагогічного колективу над створенням, розвитком й акредитацією програми. Наявна співпраця з партнерськими програмами та інституціями. Водночас, існують також труднощі у її розвитку, що пов'язані: • з потребою збільшити список дисциплін вільного вибору (ДВВ) та тем дослідження, які б розширяли, як фахові компетентності здобувачів, так і можливості працевлаштування; • з потребою інтенсивнішого використання наявних університетських та факультетських можливостей інтернаціоналізації, студентської мобільності та програм міжнародного академічного обміну; • з потребою системної співпраці з РО України; • з потребою переглянути нерегулярні і ситуативні опитування здобувачів, щодо якості конкретних ОК, змісту і функціонування цілої ОП, та запровадити системну, прозору й анонімну практику опитувань; • з потребою перегляду наявних процедур оновлення, внесення і затвердження змін в ОП та окремих ОК, з метою їх спрощення; Дана ОП успішно функціонує та розвивається спираючись на наявну бакалаврську ОП з релігієзнавства, враховує міжконфесійний, міжрелігійний та міжнаціональний український контекст, сучасні суспільно-політичні виклики, можливості міжнародної співпраці тощо. Не дивлячись на низку слабких сторін і недоопрацювань ОП відповідає критеріям якості.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

1. Специфіка програми її цілі та завдання спрямовані на підготовку фахівців, як для партнерських освітніх і наукових закладів, так і для органів державної влади, та місцевого самоуправління; 2. ОП насичена і комплексна, дозволяє здобувачу досягнути як фундаментальні теоретичні знання у різних сферах релігієзнавства, філософії, богослов'я, історії, так і, завдяки практичним ОК, отримати певні навички, які розширюють можливості застосування отриманих знань і вмінь у професійній діяльності (науковій, педагогічній, практичній, управлінській тощо) 3. Наявність у ЗВО системи підтримки ОП та освітнього середовища, солідних бібліотечних ресурсів, системи замовлення книг та доступних онлайн баз даних; 4. Наявні потенційні можливості участі в програмах міжнародного академічного обміну та інтернаціоналізації, яку надає КНУТШ та ФФ; 5. Співпраця з партнерськими програмами, закладами та державними органами влади, які потребують магістрів-релігієзнавців, творить потенційне середовище для подальшої освітньо-наукової траєкторії та працевлаштування; 6. Підтримка програми як на університетському і факультетському рівнях, так і від партнерських інституцій та органів влади, що дозволяє все більше уваги приділяти її оновленню, пошуку відповідей на сучасні виклики, та підвищувати якість ОП й окремих ОК до світового рівня. 7. Політика ЗВО щодо формування комплексних засад відкритого і партнерського академічного простору до здобувачів; прозорість і позитивна атмосфера у взаєминах НПП, керівництва ОП та здобувачів; наявність доброї матеріально-технічної бази для формування комфортного та безпечного освітньо-наукового середовища.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

1. Несистемна (без конкретної програми) і ситуативна співпраця із нешироким колом стейкхолдерів, яка пов'язана з фіксованими академічними середовищами та органами державної влади і місцевого управління. Така співпраця потребує регулярності і розширення до представників різних РО України, більшого кола закордонних ЗВО (на підставі укладених договорів), і з вітчизняними освітньо-науковими установами однакового чи подібного профілів. Протягом наступного академічного року групі забезпечення потрібно напрацювати і прийняти програму подальшої системної співпраці зі стейкхолдерами з метою ширшої і регулярної комунікації з ними, обміну досвідом і покращення якості ОП. 2. Не зважаючи на широкі можливості ЗВО щодо міжнародної співпраці, даній ОП характерний ще слабкий рівень інтернаціоналізації (участі в міжнародних проектах і програмах обміну здобувачами і НПП, участь гостей викладачів та науковців). Це впливає, як із малої кількості іноземних ОП з релігієзнавства, з яким відбувається співпраця, так і з низьким числом самої участі студентів і НПП в такій співпраці. Для повноцінного використання наявних університетських можливостей, протягом наступного академічного року, необхідно активізувати і розширити міжнародну академічну співпрацю, зробити її більш спеціалізованою,

системною і комплексною. 3. Потребують перегляду процедури оновлень і затверджень ОНП, окремих ОК, та форми Робочих програми ОК, які на даний час бюрократично громіздкі, та невиправдано ускладнені, що негативно впливає як на швидкість внесення змін в ОНП і ОК, так і на якість академічної комунікації із здобувачами. Протягом наступного академічного року групі забезпечення ОНП на чолі з гарантом, обговорити з внутрішніми стейкхолдерами питання оптимізації згаданих процедур, а також спрощення форми Робочих програм. 4. Потребує розширення меню вибіркового спецкурсу (розширення вибіркового блоку і списків ДВВ). Потрібно, у співпраці з внутрішніми і зовнішніми стейкхолдерами, протягом наступного академічного року запропонувати до ОНП низку важливих ДВВ, дослідницьких напрямків і тем релігієзнавства. Напр.: Історія і богослов'я Юдаїзму, мовні (джерельні) дисципліни (санскрит, арабська, іврит, грецька, латинська тощо), Східнохристиянська і Візантійська церковна традиція, Історія і богослов'я Східних католицьких церков, соціологічний напрямок, практиками присвячені РО України тощо); 5. Бракує ОК для ширших міждисциплінарних можливостей вибору супутніх релігієзнавству, та практичних професійних напрямів (напр.: право, соціологія, менеджмент, класична філологія тощо). Потрібно, у співпраці зі стейкхолдерами, протягом наступного академічного року запропонувати до ОНП додаткові ДВВ та вибіркові блоки дисциплін із згаданих напрямків.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

ОНП «Релігієзнавство» другого (магістерського) рівня ВО за спеціальністю 031 «Релігієзнавство» в галузі знань 03 «Гуманітарні науки» в КНУТШ затверджена ВР (протокол № 11 від 04.06.2018 р.) і введена в дію наказом ректора №672-32 від 30.07.2018 р. ОНП передбачає присвоєння професійної кваліфікації викладача ЗВО та експерта у питаннях релігії та культур. У 2021 р. після перегляду і внесення змін, ВР затверджено (протокол №11 від 01.03.2021 р.) і введено в дію наказом ректора №134-32 від 09.03.2021 нову редакцію ОНП. ЕГ на запит (№1) отримала ОНП і НП за 2018 р. Нову редакцію ОНП оприлюднено на сайті: <http://philosophy.univ.kiev.ua/>. Цілі ОНП визначають здатності розв'язувати складні задачі та практичні проблеми у релігієзнавстві, застосування сучасних теорій і методів дослідження, використання міждисциплінарних даних і здійснення інновацій у пошуках відповідей на релігійні проблеми і суспільні виклики сучасності. Особливість ОНП – її міждисциплінарність, спрямованість на практичний і дослідницько-інноваційний характер, що співвідноситься з цілями. ОНП відповідає місії, стратегії і цілям ЗВО у різнобічній підготовці професіоналів за сучасними стандартами розвитку суспільства, для наукових, освітніх закладів, органів державної влади і місцевого самоврядування (<https://knu.ua/pdfs/official/Development-strategic-plan.pdf>). Подальший розвиток ОНП корелюється з місією ЗВО університету та сфокусований на різнобічному формуванні фахівця-релігієзнавця здатного оперативно реагувати на сучасні релігійні виклики в Україні і брати активну участь у міжнародній співпраці. Мета ОНП та її подальше оновлення і вдосконалення відповідає головним напрямкам «Стратегічного плану розвитку університету на 2018-2025 р. (<https://knu.ua/pdfs/official/Development-strategic-plan.pdf>): поєднання освітнього процесу, досліджень та інновацій; участь у міжнародному співробітництві; співпраця з органами державної влади і місцевого самоврядування у формуванні та утвердженні національних, культурних і загальнолюдських цінностей та розвитку людського потенціалу.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

Цілі ОНП визначені і сформульовані, та полягають у підготовці сучасних фахівців з релігієзнавства з високим рівнем науково-дослідного, педагогічного та практичного потенціалу, який формує загальні і фахові компетенції, необхідні для релігійних експертиз, досліджень у сфері релігійної безпеки, педагогічної діяльності та професійного заангажування в роботу органів державної влади та місцевого самоврядування у сучасних викликах політичного і релігійного характеру в Україні. Враховані вимоги освітнього стандарту за спеціальністю 031 «Релігієзнавство» для другого (магістерського) рівня ВО, який введено у дію наказом МОНу від 22.10.2020 р. за №1296. Проводились консультації у різних форматах (семінари, конференції, тематичні зустрічі, форуми) членів проектної групи з стейкхолдерами (НПП, здобувачі і випускники (Нестерова М.І.), академічною спільнотою, представниками органів державного та місцевого управління, фахівцями відділення релігієзнавства Інституту філософії ім. Г.С.Сковороди НАНУ, Державною службою України з етнополітики та свободи совісті; відділом з питань релігії Департаменту культури виконавчого органу КМР та КМДА, НПУ ім. М.П. Драгоманова. До ВС долучено копії рецензій від двох

стейкхолдерів (Ю.Борейко,О.Марченко), які позитивно оцінюють програму, не пропонуючи подальших кроків щодо її перегляду і вдосконалення. У формуванні ОНП були задіяні вітчизняні науковці (Филипович Л., Бондаренко В.,Харьковщенко Є.А,Предко О.І.,Кондратьєва І.В.,Фенно І.М.) та представники університету св. Кирила і Мефодія в Скоп'є (Північна Македонія). Хоч у ВС задекларовано, що на етапі розробки від стейкхолдерів надходили пропозиції щодо змісту ОК ОНП для реалізації її цілей та результатів, проте не вказано, які саме, і як вони були враховані. Додані на запит №2 ЕГ документи теж не вносять конкретики в задекларовану і описану співпрацю групи забезпечення з стейкхолдерами. На зустрічах зі стейкхолдерами, та у відповіді на запит ЕГ №2 було уточнено лише, які саме зміни були введені в перелік основних і вибіркового ОК оновленої в 2021 р. ОНП з огляду на ПРН 10, як результат її моніторингу в 2020 р, та врахування вимог стейкхолдерів щодо актуалізації і розширення списку ДВВ (рецензії 1 і 2). На зустрічах ЕГ із стейкхолдерами (В.В.Моцюк,Л.О.Филипович,О.В.Марченко,Ж.В.Дем'яненко,В.Ю.Кочубей,К.М.Вергелес, В.В.Вербицький, Т.О.Котлярова) наголошувалось на важливості теоретичної складової ОНП для науково-педагогічної та дослідницької сфер релігієзнавства, практичної підготовки для органів державної влади і самоврядування з огляду на актуальність питань релігійної безпеки для України, яка потребує експертів. Роботодавці пропонували ще більше поглибити розвиток практичних навиків в ОНП і ввести додаткові вибіркові блоки і ДВВ з міжконфесійних відносин в умовах війни, відносин держави з РО, ОК з українського і міжнародного законодавства щодо стосунків РО з державою, соціологічні ОК, практикуми для «польових» досліджень традицій, життя і взаємин РО України.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

ОНП «Релігієзнавство» має давню традицію і є однією з провідних у спеціальності і галузі в Україні. Її цілі та ПР формувались і корегувались з огляду на досвід партнерських програм та інституцій. Про це свідчить освітня і наукова складова, кадровий ресурс, методологічна робота і матеріальна база. Потреба в спеціалістах з релігієзнавства, які поєднують науково-історичний підхід з освітніми та практичними навичками, зростає. Це враховано у цілях ОНП. У 2020 р. проаналізовано тенденції розвитку спеціальності, і ще більше враховано галузевий та регіональний контексти, та в новій редакції ОНП (2021р) змінено і розширено меню ДВВ, і введено нові англійські ОК. Дані контексти враховані у практиках, кваліфікаційних та інших наукових роботах ОП, науково-практичних конференціях та спеціалізованих ОК, де розглядаються аналіз сучасних релігійних подій та явищ, тенденції державно-конфесійних відносин, проблеми релігійної безпеки в Україні. Науково-освітні і практичні ОК ОНП прив'язані до згаданих контекстів, відображені у цілях, та спрямовані на досягнення здобувачами ПРН (1-13) та формування конкурентноздатних фахівців у предметній і сучасній релігієзнавчій сфері. Водночас, спектр вибіркового ОК потребує розширення і доповнення тематиками, пов'язаними з Юдаїзмом, Візантійською традицією, мовним блоком, соціологічним напрямком, практичними ОК пов'язаними з РО України. Зустрічі ЕГ з НПП, здобувачами, випускниками і стейкхолдерами продемонстрували задоволеність рівнем ОНП, розумінням її місця і значення на ринку праці та в українському академічному середовищі, також з огляду на сучасні виклики війни і потребу релігійної безпеки. Про врахування регіонального контексту в ОНП свідчить тривала співпраця з Відділом з питань релігій КМДА, Управлінням з питань національностей та релігій, Відділом співпраці з релігійними спільнотами ДЕСС, які практично впливають на моніторинг, контекстуалізацію та оновлення ОНП (напр. 2021 р). Прикладом є нові ОК в списку ДВВ. У ВС задекларовано, що у формуванні цілей та ПРН враховано досвід вітчизняних (НПУ ім.М.П.Драгоманова, НУ «Острозька академія») (є лише 2 рецензії на ОНП) та іноземних (Зеленогурський університет (Польща) ОНП. На запит ЕГ №5 додано ще наявні договори співпраці ФФ КНУТШ з ФФ університету св. Кирила і Мефодія (Північна Македонія) та факультетом політичних наук і міжнародних взаємин університету Матея Бела (Словаччина), які не стосуються безпосередньо ОНП з релігієзнавства. Бракує прикладів, і не ясно, які висновки були зроблені в результаті порівняння ОП, які освітні та дослідницькі практики запозичено із згаданих ЗВО, які критичні зауваги і пропозиції були враховані з цієї співпраці, та як це конкретно вплинуло на перегляд і оновлення ОНП. Водночас, з інформації поданої у ВС та зустрічей ЕГ з випускниками, НПП та стейкхолдерами можна зробити висновок про конкурентоспроможність даної ОНП. Це досягається завдяки потужній групі забезпечення, збалансованій і контекстуалізованій ОНП та комунікації зі стейкхолдерами.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

ПРН ОНП відповідають результатам навчання прописаним у стандарт ВО за спеціальністю «Релігієзнавство», який було введено у дію наказом № 1296 МОНу від 22.10.2020 р. Це стосується «педагогічного» блоку ОК, які забезпечують ПРН 1,2,9,13, науково-дослідного і методологічного блоку ОК (забезпечують ПРН 3, 11, 12, 13), фундаментальних дисциплін (ПРН 3, 4, 5, 13), контекстуальних та практичних спецкурсів (ПРН 3,4,5,6,7,8).

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

1. Мета ОНП «Релігієзнавство» другого (магістерського) рівня ВО за спеціальністю 031 «Релігієзнавство» в галузі знань 03 «Гуманітарні науки» в КНУТШ, чітко і зрозуміло визначена і сформульована та, загалом, корелюється з місією і стратегією КНУТШ. 2. Традиція підготовки фахівців з релігієзнавства бакалаврської ОП – підґрунтя для розробки, впровадження і подальшого вдосконалення ОНП «Релігієзнавство» магістерського рівня ВО з її науково-дослідною, педагогічною, практичною та міждисциплінарною специфікою та вузькоспеціалізованою спрямованістю. 3. Дана ОНП має авторитет, підтримку і запит серед внутрішніх (здобувачі, НПП, факультет, університет) і зовнішніх (інші академічні заклади України, державні органи управління і місцевого самоврядування) стейкхолдерів, мотивує їх до подальшого оновлення і вдосконалення.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

1. Для даної ОНП провідного ЗВО України занадто вузьке коло стейкхолдерів і потенційних працедавців (обмежується лише декількома академічними інституціями, органами державної влади і місцевого самоврядування). Це обмежує можливості випускників ОНП щодо можливого продовження навчання, подальшої науково-дослідної роботи і працевлаштування. Рекомендація: у міру можливого розширити співпрацю з стейкхолдерами на ті вітчизняні заклади, інституції чи організації, які мають подібні ОНП, потребують магістрів релігієзнавства та відкриті до співпраці (наукові інституції, видавництва, інформаційні ресурси тощо). 2. Фактично відсутня співпраця з релігійними організаціями України, та, відповідно, відсутні різні спеціалізовані програми і практики, які пов'язані з живою і системною комунікацією з різними вітчизняними релігійними громадами. Рекомендація: підсилити теоретичну і практичну співпрацю з РО України, і відповідно, оновити ОНП.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

ОНП, загалом, відповідає визначеному критерію, має чітко сформульовані цілі, відповідає місії та стратегії КНУТШ. Цілі і результати навчання головню корелюються з потребою стейкхолдерів. ОНП враховує тенденції розвитку спеціальності, контекст та досвід інших освітніх програм. ПРН відповідають вимогам Національної рамки кваліфікацій другого рівня кваліфікації (магістр). На думку ЕГ, виявлені недоліки не критичні для провадження освітньої діяльності, не чинять суттєвих перепон для досягнення заявлених цілей та ПРН та можуть бути усунуті (чи відкореговані) за незначний проміжок часу. Сильні сторони є вагомими та переважаючими й забезпечують якісну реалізацію даної ОНП.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Обсяг ОНП «Релігієзнавство» другого (магістерського) рівня ВО відповідає вимогам, визначених ч.6 ст. 5 Закону України «Про вищу освіту» щодо обсягу освітньої складової ОНП підготовки магістра «Релігієзнавства», яка згідно Закону має становити 90-120 кредитів ЄКТС, та відповідно до стандарту вищої освіти за спеціальністю 031 «Релігієзнавство» для другого (магістерського) рівня вищої освіти затвердженого наказом МОН України № 1296 від 22.10.2020 року. ОНП містить обов'язкові (90 кредитів, 75%) та вибіркові (30 кредитів, 25%) ОК. Атестація здобувачів освіти цієї ОНП проводиться у формі кваліфікаційного іспиту з релігієзнавства та захисту кваліфікаційної роботи.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Зміст ОНП «Релігієзнавство» другого (магістерського) рівня освіти чітко структурований. ОК відповідають меті навчання, науково-дослідної роботи і практичним завданням, належать предметній області спеціальності 031 «Релігієзнавство», творять єдину комплексну систему та зосереджені на досягненні ПРН. Навчальний план

структуровано відповідно до логіки дизайну ОНП та структурно-логічної схеми. Базові обов'язкові дисципліни вивчаються у першому році і наповнюють практично і теоретично орієнтовані блоки, які, водночас, супроводжуються двома напрямками обов'язкових дисциплін, які відносяться до наукової і педагогічної діяльності. Практики (науково-дослідна і асистентська) та ДВВ вивчаються на другому році ОНП. Структурно-логічна схема правильно ілюструє збалансований взаємозв'язок (взаємозалежність, взаємовплив) та порядок вивчення ОК, проходження практик та завершення ОП атестації випускників (кваліфікаційний іспит і захист кваліфікаційної роботи) Матриця відповідності програмних компетентностей (ПК) компонентам ОНП свідчить про їх належне забезпечення обов'язковими і вибірковими компонентами. Матриця забезпечення ПРН компонентами ОНП також відображає відповідне забезпечення як обов'язковими, так і вибірковими ОК. Підбір та послідовність вивчення обов'язкових компонентів ОНП, а також структура формування окремого переліку вибіркових компонентів, що дотичні до фаху релігієзнавця, є обґрунтованими для даного рівня ВО і дають змогу досягти заявлених цілей та ПРН.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеній для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Ґрунтовний аналіз ОНП, НП, ВС та Робочих програм ОК дозволяє стверджувати, що зміст ОНП сформовано відповідно до предметної області галузі знань 03 «Гуманітарні науки» спеціальності 031 «Релігієзнавство». Характер ОК свідчить про належне забезпечення можливості здобуття компетентностей та досягнення РН здобувачами за даною ОНП. Реалізуючи мету ОНП, ОК спрямовані на підготовку магістрів релігієзнавства, як фахівців галузі, які мають наукові, освітні та практичні знання і навички потрібні для розв'язання складних завдань дослідницького та інноваційного характеру. Зміст ОНП містить ОК в яких здобувачі поглиблено вивчають специфіку релігієзнавства, вплив на суспільство, людину та життєдіяльність у вітчизняному і світовому контексті (ОК: 05,13,14,15,17,18,19,20. ВБ: 1.02;2.03;2.01;2.02; ВП: 3.02.02;3.03.01;3.04.01;3.04.03;3.05.03;3.02.01;3.01.01;3.01.02.); розглядають головні поняття, концепції, теорії та явища релігієзнавства, і їх закономірності (ОК: 04, 09,10. ВБ: 1.01; ВП: 3.03.03;3.04.02); вивчають методи і підходи в дослідженнях і викладанні релігійних феноменів і процесів в глобальному контексті та в особливостях сучасних українських викликів та важливості релігійної безпеки (ОК: 01,02,04, 08,20. ВП: 3.05.01). На відеозустрічі здобувачі висловлювали задоволення щодо чіткої предметної специфіки, яка властива ОНП. Загалом, зміст ОНП відповідає предметній області спеціальності 031 «Релігієзнавство» та дає можливість досягати заявлених цілей та ПРН.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обов'язку, передбаченому законодавством.

Формування індивідуальної освітньої траєкторії вищої освіти в ЗВО регулюється процедурою 3.7. Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в КНУТШ: <https://knu.ua/pdfs/official/Quality-assurance-system-of-education-and-educational-process.pdf>, Положенням про порядок реалізації студентами КНУТШ права на вільний вибір дисциплін: <http://senate.univ.kiev.ua/wp-content/uploads/2019/01/14.jpeg>, та «Інструкцією з реєстрації та роботи студентів у системі автоматизації навчального процесу КНУТШ для здійснення вільного вибору навчальних дисциплін». ОНП містить два переліки вибіркових фахово-орієнтованих дисциплін (25% кредитів ЄКТС), які забезпечують викладачі різних кафедр. 1. Два вибіркові блоки (ВБ) по 3 ОК в кожному: «Історія релігії та практичне релігієзнавство», «Філософія релігії та релігійна філософія». 2. ДВВ з п'яти переліків (ВП) дисциплін, по 3 ОК в кожному. З перших днів навчання здобувач вибирає один з двох блоків, і один ОК з кожного (з 5-ти) переліку ДВВ. Окрім того, здобувач може вибрати інший ЗВО для проходження НДП, тематику практик, курсової і кваліфікаційної праці, ОК з ОП інших спеціальностей того ж, та іншого рівнів, за погодженням з деканом. Згідно п. 3.7 Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в КНУТШ функціонує чітка поетапна процедура вибору ДВВ зі своєї чи іншої ОП, від ознайомлення зі списком ОК, та особливостями вибору, до запису на вибрані дисципліни, формування груп студентів і внесення ОК в електронні індивідуальні плани персональних кабінетів здобувачів. Протягом процесу вибору студентам надається консультація. На відеозустрічах здобувачі і випускники потвердили наявність на ОНП чіткої і відкритої комунікації з НПП, які завжди готові проконсультувати здобувачів, щодо вибору індивідуальної освітньої і наукової траєкторії. ЕГ вважає за доцільне розширити вказаний перелік вибіркових блоків і переліків ДВВ, збільшивши кількість дисциплін, які б максимально повно враховували освітні і дослідницькі інтереси здобувачів і стейкхолдерів, та сучасний український і світовий контекст.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Процедура практичної підготовки здобувачів регламентується Положенням про організацію освітнього процесу в КНУТШ. ОНП передбачає практичну підготовку через Асистентську і Науково-дослідну практики, які призначені для формування педагогічних і дослідницьких компетентностей, що розширює можливості працевлаштування випускників. Окрім того, практичну підготовку здобувачі отримують на семінарських і практичних заняттях. Окремі ОК допомагають сформувати практичні педагогічні вміння розробляти і викладати спеціалізовані дисципліни («Педагогіка вищої школи та педагогічна майстерність викладача», «Методика викладання філософії та

релігієзнавства у закладах вищої освіти», «Психологія вищої школи»), науково-методологічні вміння аналізу та рішення складних наукових завдань та експертиз («Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності», «Курсова робота», «Основи релігієзнавчої експертизи»). Окрім того, ОНП містить низку ОК, які формують розуміння, практичні навички і вміння пов'язані з сучасними проблемами міграційних процесів, правових систем різних релігій і міжконфесійного діалогу, соціологічних оцінок, та системної взаємодії між релігійними організаціями та органами державної влади і місцевого самоврядування. Згадані елементи практичної підготовки здобувачів ОНП відображають актуальні тенденції у розвитку практичної сторони релігієзнавства. На них наголошували стейкхолдери на зустрічі з ЕГ і, для посилення згаданих вмінь здобувачів, пропонували доповнити ОНП додатковими практикумами, співпрацюючи з РО України. За результатами опитування та зустрічей ЕГ із здобувачами і випускниками даної ОНП, а також зі стейкхолдерами і роботодавцями можна зробити висновок, що теоретична і практична підготовка здобувачів загалом забезпечує набуття компетентностей, необхідних для подальшої професійної діяльності.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Забезпечення соціальних навичок упродовж освітнього, дослідницького і практичного процесів, які проходять здобувачі даної ОНП здійснюється за рахунок дисциплін соціально-гуманітарного спрямування, як обов'язкового, так і вибіркового циклу. Особливо це стосується таких ОК, як: «Педагогіка вищої школи та педагогічна майстерність викладача», «Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності», «Методика викладання філософії та релігієзнавства у закладах вищої освіти», «Сучасна релігійна філософія», «Професійна та корпоративна етика», «Психологія вищої школи», «Основи релігієзнавчої експертизи», «Асистентська практика», які забезпечують формування ПРН 1-6, 9-13. ОНП розроблена так, щоб ОК та практична підготовка, методи і форми (дискусії, робота в групах, презентації та обговорення) роботи на практичних і семінарських заняттях забезпечували набуття здобувачами відповідних соціальних навичок (soft skills). У цьому допомагає активна залученість студентів до різноманітних позанавчальних заходів: конференцій, круглих столів, форумів, філософських читань, громадської діяльності тощо. Серед соціальних навичок, на формування яких спрямована ОНП, можна виокремити: критичне мислення, комунікативні навички, вміння вести діалог, ініціативність, вміння працювати в команді, вміння визначати цілі та стратегії їх досягнення тощо. Особливо важливими є навички необхідні для самореалізації, активної громадянської позиції, суспільної злагоди, здатності розв'язувати проблеми і відповідати на виклики часу із застосуванням здобутих знань і навичок. Зміст робочих програм, які містять інтерактивні форми співпраці між НПП і здобувачами, ілюструє увагу ОНП до згаданих соціальних навичок.

7. Зміст освітньої програми ураховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

У Відомостях про самооцінювання (Критерій 2) зазначено, що «Професійний стандарт не затверджений». Натомість, 23 березня 2021 року наказом Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства № 610 затверджено професійний стандарт на групу професій «Викладачі закладів вищої освіти». Система оцінювання результатів навчання і присвоєння кваліфікацій в університеті описана в п. 7, 8 Положення про організацію освітнього процесу в КНУТШ (друга редакція) затвердженому ВР КНУТШ 11 квітня 2022 р. (протокол №15) і введеного в дію наказом ректора №170-32 від 11 квітня 2022 р., та в Наказі (і додатку 1 і 2) МОНу від 09.11.2010 р. «Про введення в дію переліку спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців вищих навчальних закладів за освітньо-кваліфікаційними рівнями спеціаліста і магістра, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 27 серпня 2010 року». У формуванні і розвитку ОНП її зміст орієнтований на здобування компетентностей викладача ЗВО та фахівця з релігієзнавства, які прописані у вимогах Класифікатора професій ДК 003:2010. Це стосується ОК педагогічного (ОК.01,02,03,), психологічного (ОК.11), науково-методологічного (ОК. 06, 07, 21) та експертного спрямування (ОК. 07,12,20).

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Освітній процес за ОНП є збалансованим щодо обсягу окремих ОК (у кредитах ЄКТС) із фактичним навантаженням здобувачів. Розподіл часу між аудиторними заняттями і самостійною роботою здійснюється з урахуванням норм Положення про організацію освітнього процесу у КНУТШ: https://www.knu.ua/pdfs/official/Polozhennia-pro-organizatsiyu-osvitniogo-procesu-11_04_2022.pdf. Обсяг аудиторної роботи планується з урахуванням досягнутої здобувачами здатності навчатися автономно і погоджується науково-методичною комісією факультету, до складу якої входять і здобувачі. Відповідно, частка самостійної роботи має тенденцію зростати. Контроль і аналіз відповідності кредитного обсягу ОК відбувається за чіткою процедурою: експертна оцінка укладача (ів), навчально-методичної комісії, вченої ради факультету і зовнішніми рецензентами. Студенти можуть впливати на цей процес беручи участь в Науково-методичній раді ЗВО і вчених рад факультету і університету. Для опанування навчальних дисциплін за ОНП загалом передбачено 860 год. (лекційних – 526 год., семінарських – 286 год., практики – 360 год.) та 2380 год. самостійної роботи. Вказаний обсяг відповідає встановленим МОН нормам та «Положенню про організацію освітнього процесу у КНУТШ», згідно якому кількість годин навчальних занять мають складати 25-33%

до загального обсягу навчального часу. Аналіз ОНП та ОК показав, що їх обсяг реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, дозволяє досягти цілей та ПРН. За результатами бесіди із студентами і випускниками, було з'ясовано, що співвідношенням обсягу окремих ОК та фактичним навантаженням вони задоволені, перевантаженими себе не вважають. Обсяг завдань на самостійну підготовку є виваженим та дозволяє опрацювати навчальний матеріал. Водночас, ЕГ на підставі аналізу ВС, відеозустрічей з внутрішніми стейкхолдерами (НПП, здобувачами, випускниками і представниками студентського самоврядування) та отриманими, на запит експертів №3, матеріалів щодо форм та регулярності опитування здобувачів, вважає, що виявленню інтересів здобувачів та їх врахуванню на ОНП слід приділити значно більшої уваги шляхом введення регулярних (щосеместрових/щорічних) анонімних опитувань щодо змісту та структури освітнього процесу, якості і об'єму окремих ОК, та реальному навантаженню. Ситуативні, спонтанні та не анонімні, опитування студентів у фокус групах, інтерв'ю, чи у формі усної бесіди не дають можливості об'єктивно оцінити рівень задоволеності здобувачів освітнім процесом та повної мірою виявити їхню думку, оцінку та інтереси як щодо ОНП загалом, так і конкретних ОК, та РН. Ці заходи, як і персональні чи спільнотні зустрічі з кураторами, викладачами і гарантом можуть бути лише допоміжними до ґрунтовних, системних, регулярних й анонімних опитувань здобувачів.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Підготовка здобувачів вищої освіти за дуальною формою на даній ОНП не здійснюється.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Відповідність обсягу ОНП та ОК нормативним документам щодо навчального навантаження для магістерського рівня ВО, збалансованість обов'язкових і вибіркових дисциплін, та науково-дослідної і педагогічної складової предметної області спеціальності 031 «Релігієзнавство», в яких враховані (під час перегляду і оновлення ОНП) рекомендації стейкхолдерів. Відкритість НПП до постійної комунікації зі студентами, позитивна атмосфера навчання і дослідницької праці, та динамічна участь в позанавчальних заходах, які організовує кафедра, факультет та університет, допомагають не лише забезпечити якість ОНП, досягнути відповідні ПРН, а й творять особливе середовище для осягнення соціальних навичок.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

З огляду на багатоконфесійний і багаторелігійний вітчизняний контекст, у якому продовжать навчатись чи працювати випускники ОНП, недостатньо уваги приділено декільком важливим напрямкам освітніх і дослідницьких пропозицій для вільного вибору здобувачів. Пропозиція: у співпраці з різними стейкхолдерами розширити кількість вибіркових блоків і перелік ДВВ доповнивши їх дисциплінами, які б максимально повно могли забезпечити індивідуальні освітні і наукові інтереси здобувачів та відповідали цілісному українському контексту, галузевим і світовим тенденціям, викликам і потребам, які постають перед фахівцями з релігієзнавства. Напр.: блок мовних (джерельних: санскрит, арабська, іврит, грецька, сирійська тощо) дисциплін; блок соціологічних дисциплін; блок дисциплін присвячених традиції Візантійських та східних католицьких церков; окремі практики/практичні заняття для комунікації і вивчення традиції релігійних організацій України тощо.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

ОНП з «Релігієзнавства» другого (магістерського) рівня загалом відповідає визначеному критерію. Структура і зміст програми в основному задовольняє головні вимоги даного критерію. ОНП відповідає нормативним показникам обсягу (у рамках ЄКТС) та спрямована на формування компетентностей, необхідних для фаху релігієзнавця. Навчальний план, робочі програми дисциплін та практики дозволяють досягти цілей ОНП. На думку ЕГ, виявлені недоліки не є критичними для провадження освітньої діяльності, не чинять суттєвих перепон для досягнення заявлених цілей та програмних результатів навчання та можуть бути усунуті/відкореговані за незначний проміжок часу. Сильні сторони є вагомими та переважаючими й забезпечують якісну реалізацію освітнього процесу.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

«Правила прийому до КНУТШ у 2022 р.» затвердженні Вченою радою університету 16 травня 2022 р. (протокол №16). «Правила» щорічно оновлюються Приймальною комісією та затверджуються Вченою радою університету на основі затверджених МОНОм «Умов прийому на навчання до закладів вищої освіти в Україні». Правила прийому на ОНП, (розміщено на сайті Приймальної комісії: <https://vstup.knu.ua>) прописані в цьому документі на с.93-140. § 1 III розділу «Правил прийому» визначають, що на ОНП магістра можна вступити на основі ступеня бакалавра, магістра або освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста, здобутих за іншою спеціальністю, за умови успішного проходження вступних випробувань (<http://philosophy.univ.kiev.ua/ua/view/admission/32/3/2>). Перелік спеціальностей, за якими здійснюється прийом, перелік вступних випробувань та їхні вагові коефіцієнти для вступу, таблиці переведення тестових балів, та спеціальні умови участі у конкурсному відборі на ОНП визначаються додатками 3.1-3.4 до Правил. У Правилах чітко, зрозуміло і доступно, для потенційних вступників, прописані вимоги до рівня вступників; терміни і порядок прийому документів, конкурсного відбору і зарахування; організація конкурсного відбору, формування і оприлюднення рейтингового списку вступників, та інша необхідна для абітурієнта інформація. Правила не містять дискримінаційних положень, які б обмежували права та свободи вступників, та визначаються специфікою отримання кваліфікації.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Правила прийому і встановлені ЗВО форми та зміст вступних випробувань на ОНП другого (магістерського) рівня покликані визначити вхідний рівень компетентностей вступника, що дозволяє останньому розпочати навчання відповідно до даної ОНП. Вступ на ОНП другого (магістерського) рівня за спеціальністю 031 «Релігієзнавство» здійснюється на основі освітнього ступеня бакалавра чи магістра, здобутих за іншою спеціальністю, та передбачає складання вступником Єдиного вступного іспиту з іноземної мови у формі тесту (0,4 ваговий коефіцієнт) та Фахового вступного випробування - іспиту з фаху (0,6 ваговий коефіцієнт). Пропорція вагового коефіцієнту кожного компоненту є доцільна і вмотивована для специфіки даної ОНП. За наявності, також враховуються навчальні та наукові досягнення вступників шляхом нарахування додаткових балів при розрахунку конкурсного балу переможцям або призерам міжнародної студентської олімпіади з фаху; переможцям або призерам II етапу всеукраїнських студентських олімпіад МОН України з фаху. Вимоги ЗВО до вступників на ОНП з «Релігієзнавства» магістерського рівня є адекватними, щоб формувати тих здобувачів, які будуть здатні вмотивовано працювати в освітньому і науково-дослідному напрямку даної ОНП. Це видно з рівня складності Програми фахового вступного випробування (http://philosophy.univ.kiev.ua/ua/view/programs_vstup/74/3/2), яка складається з восьми глобальних тем, кожна з яких, у свою чергу, містить низку широких питань, які подаються в білетах вступнику. Згадані теми з Релігієзнавства, фактично, охоплюють найголовніші проблематики (від вступних релігієзнавчих питань, історії вітчизняної і світової релігієзнавчої думки, релігійної філософії та богословських дискурсів, до філософії, психології, соціології релігії, та широкого спектру питань конфесіології релігії), які вивчаються студентами на бакалаврській програмі, і не знаючи яких неможливо успішно скласти фаховий вступний іспит та бути здатним продовжувати навчання на ОНП магістерського рівня. Фаховий іспит складається аж з чотирьох питань різних тем, за кожне з яких вступник може набрати 50 балів. Максимальна кількість балів, які можна отримати за Фаховий вступний іспит – 200.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Здобувачі даної ОНП мають право на перезарахування результатів навчання отриманих в інших ЗВО, під час академічної мобільності. Визнання результатів навчання у межах академічної співпраці із ЗВО чи науковими інституціями здійснюється із застосуванням ЄКТС або системи оцінювання навчальних досягнень студентів, що прийнята у країні закладу-партнера, якщо в ній не застосовується ЄКТС. Процедура визнання цих результатів гарантується і чітко регулюється розділом 7,11 Положення про організацію освітнього процесу у КНУТШ, Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність КНУТШ (https://mobility.knu.ua/?page_id=804&lang=uk), Порядком поновлення та переведення здобувачів вищої освіти (<http://vstup.univ.kiev.ua/userfiles/files/instruction.pdf>), Положенням про порядок перезарахування результатів навчання у КНУТШ, і окремим Наказом Ректора від 12.07.2016 р. за №603-22 «Про затвердження Порядку проведення в КНУТШ атестації для визнання здобутих кваліфікацій, результатів навчання та періодів навчання в системі вищої освіти, здобутих на тимчасово окупованій території України після 20 лютого 2014 р». http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Nakaz_atestaciya_PK_2016.jpg Пункти 2.7 і 5.5. Положення про порядок перезарахування результатів навчання у КНУТШ (http://mobility.univ.kiev.ua/?page_id=798&lang=uk) регламентують процедуру перезарахування кредитів, яке відбувається на основі Договору про навчання, Договору

про практику/стажування, каталогу курсів, академічної довідки, сертифіката про практику/стажування. Натомість, здобувач-учасник академічної мобільності, який подає до КНУТШ Академічну довідку про зараховані результати навчання в ЗВО, з яким немає діючого договору про співпрацю, перезарахування кредитів здійснюється Предметною комісією на підставі порівняння навчальних програм і списку курсів. Практики застосування вказаних правил на ОНП «Релігієзнавство» не було.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Наказ МОН України №130 від 16.03.2022 р. «Про затвердження порядку визнання у вищій та фаховій передвищій освіті результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти» набрав чинності 22 вересня 2022 р. Зараз процедура перезарахування результатів неформальної та інформальної освіти, та відповідне університетське положення обговорюється в КНУТШ і воно буде затверджене найближчим часом. У ВС зазначається, що відсутність цього Положення в університеті не означає обмеження свободи здобувача і неможливості врахування цих результатів. НПП можуть вносити до РП ОК рекомендації щодо опанування деяких РН через неформальну та інформальну освіти. Кафедра повинна схвалити обґрунтування доцільності цього визнання для досягнення цілей ОК і НПП, і може врахувати РН у межах оцінки за поточний контроль відповідно до правил і вимог РП даного ОК. Водночас, здобуті таким чином РН не можуть замінити підсумкового оцінювання, які визначені в кожному ОК та ОНП. Практики застосування вказаних правил на ОНП не було.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Правила прийому на ОНП з «Релігієзнавства» другого (магістерського) рівня не лише прозорі, чіткі, зрозумілі і без дискримінаційні положень, але й сама програма, її дизайн, забезпечення, відкритість та атмосфера її контекстуальної реалізації має особливу привабливість для потенційних здобувачів. Попри відсутність офіційно прийнятого університетського Положення щодо визнання і зарахування результатів навчання, отриманих у неформальній та інформальній освіті, кафедра релігієзнавства проактивно і творчо уможливило це визнання і зарахування через внутрішні процедури за наявності обґрунтування доцільності такого зарахування.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Відсутність офіційно-затверджених університетських правил та процедур щодо визнання результатів навчання, здобутих в неформальній та інформальній освіті. Рекомендація: На інституційному університетському рівні прийняти Правила визнання і зарахування результатів навчання, отриманих у неформальній та інформальній освіті.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Відсутність офіційно прийнятих університетом правил і процедур визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та інформальній освіті, не дозволяє встановити повну відповідність освітньої діяльності за ОНП «Релігієзнавство» магістерського рівня критерію оцінювання «А». З огляду на наявність внутрішніх механізмів для можливого визнання і зарахування згаданих результатів, цей недолік не критичний для якісного провадження освітньої діяльності, і він не є перешкодою для досягнення заявлених цілей та ПРН, та буде усунутий протягом року. Сильні сторони є вагомішими та переважаючими й забезпечують якісну реалізацію освітнього процесу на даній ОНП.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

У межах ОНП форми та методи навчання сприяють досягненню цілей та ПРН, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та враховують принципи академічної свободи. Передбачені лекції, семінари, консультації, контрольні роботи, курсова, науково-дослідна й асистентська практики, а також підготовка кваліфікаційної роботи. Під час зустрічі студенти висловили задоволення формами і методами навчання, його змістом та професійним спрямуванням. Семінарські заняття можуть включати форми колективного обговорення наперед визначених викладачем питань, доповідей, рефератів, завдань, есе. Форми та методи навчання і викладання визначені в Положенні про організацію освітнього процесу у КНУТШ (друга редакція) (<https://cutt.ly/Q3iuIQa>). Викладач самостійно обирає методи навчання, форми самостійних робіт, які дозволяють розкрити зміст ОК. Студенти підтвердили, що зміст освітніх курсів актуальний і корисний для формування в них загальних і спеціальних компетентностей. У процесі спілкування зі студентами та представниками студентських організацій було підтверджено можливість здобувачів формувати свою власну індивідуальну освітню траєкторію. Вони мають можливість впливати на покращення якості ОНП, вибір дисциплін і наукового керівника магістерської роботи. Викладання здійснюється за допомогою онлайн платформ Zoom, Google Classroom, Teams та ін. На ФФ також діє експериментальна система електронного навчання (<http://www.e-philosophy.kiev.ua/>), однак у ній відсутні релігієзнавчі дисципліни. Загалом, методи навчання і форми оцінювання, зазначені у табл. 3 ВС, сприяють досягненню ПРН і створюють умови для формування індивідуальних траєкторій навчання.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Члени ЕГ отримали підтвердження того, що здобувачам ВО своєчасно надається доступна й зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та ПРН, порядку й критеріїв оцінювання в межах окремих ОК. Зокрема, на сайті кафедри релігієзнавства КНУТШ розташовані: ОНП і НП за 2021 р. та форма обговорення проєкту ОНП (<http://religdep.univ.kiev.ua/science/educational-programs>), робочі програми навчальних дисциплін (<http://religdep.univ.kiev.ua/science/materials/1st-masters-grade>). РПНД містять опис дисциплін, тематичний план лекцій і семінарських занять, програмні компетентності та результати навчання, рекомендовану літературу, форми і критерії оцінювання. Водночас, викладачі даної ОНП недостатньо активно використовують для розміщення навчально-методичних матеріалів систему електронного навчання філософського факультету (<http://www.e-philosophy.kiev.ua/>). Під час спілкування зі здобувачами з'ясовано, що на перших заняттях або через електронну пошту до них доводять інформацію щодо обсягу, структури ОК, результатів навчання, критеріїв оцінювання. Здобувачі ВО на відеозустрічі підтвердили таку практику на ОНП та зазначили, що доведена до них інформація є зрозумілою і повною, а самі критерії оцінювання для них є зрозумілими, об'єктивними та справедливими.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Онлайн-зустрічі з різними групами (студентами, гарантом, викладачами), аналіз ВС, відповіді на запити ЕГ (надано в NAQA) дають підстави зробити такі висновки: поєднання навчання і досліджень реалізується під час вивчення навчальних дисциплін, проходження науково-дослідної практики, написання курсової і кваліфікаційної робіт, участі здобувачів у наукових заходах, науково-методичних семінарах (Релігія в особах), Днях науки філософського факультету (<https://www.facebook.com/religdep.univ.kiev.ua>). Для формування дослідницьких компетентностей важливе значення має вивчення дисциплін «Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності», «Основи релігієзнавчої експертизи» та «Феноменологія релігії». Реалізація принципу поєднання навчання й досліджень знаходить своє безпосереднє втілення в наукових публікаціях здобувачів, у тому числі й у співавторстві з науковими керівниками. У вип. 2(20) за 2022 р. фахового журналу «Софія. Гуманітарно-релігієзнавчий вісник» опублікували статті магістри Заєць Д.В., Карацюба О.І., Максименко І.Г., Примак О.В. Колектив кафедри релігієзнавства виграв конкурс, що проводився Національним фондом досліджень України «Наука для безпеки людини та суспільства» (2020). Проєкт – «Релігійна безпека в Україні в умовах коронавірусної пандемії» (<http://religdep.univ.kiev.ua/department/scientific-work>). У 2022 р. викладачі та студенти ОНП взяли участь і виступили на конференції в Університеті св. Кирила та Мефодія (м. Скоп'є, Північна Македонія) – Друга Європейська конференція з релігійного діалогу та співпраці.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Порядок періодичного перегляду змісту ОНП визначений Положенням про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в КНУТШ (<https://cutt.ly/R3ioeJ1>). Перегляд робочих програм навчальних дисциплін із метою їх удосконалення здійснюється щорічно з урахуванням результатів моніторингу та періодичного перегляду ОНП, новітніх наукових досягнень і сучасних практик у галузі релігієзнавства. РПНД можуть бути пролонговані на два

навчальні роки, після чого оновлюються. Викладачі обмінюються професійним досвідом із колегами з Інституту філософії ім. Г.С.Сковороди НАНУ, ЧНУ ім. Б. Хмельницького, ВНМУ ім. М.І. Пирогова, Університету св. Кирила та Мефодія, що підтверджено під час онлайн-зустрічей з представниками цих інституцій. Постійне підвищення кваліфікації викладачів, стажування сприяє уточненню і поглибленню лекційних матеріалів, оновленню завдань для самостійної роботи та семінарських занять здобувачів; практичного доробку та досвіду, отриманого під час закордонного стажування чи викладання (проф. Харьковщенко Є.В., проф. Кондратьєва І.В., проф. Швед З.В., Фенно І.М.), стажування у науково-дослідних установах України (доц. Пілецький Є.А., Пасічник О.С., доц. Сарапін О.В., доц. Шавріна І.В. та ін.). Водночас, аналіз РПНД показав недостатню кількість сучасної літератури іноземними мовами у списках бібліографічних джерел. У РПНД «Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності» та «Основи релігієзнавчої експертизи» серед рекомендованої літератури вказані посилання на інформаційні ресурси з доменом «.ru».

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Як впливає з відповідей ЗВО на запит ЄГ і спілкування у фокус-групах, інтернаціоналізація діяльності кафедри релігієзнавства відбувається шляхом участі в закордонних стажуваннях, міжнародних наукових конференціях, публікації у закордонних наукових виданнях. Зокрема, у сфері міжнародних зв'язків для ОНП «Релігієзнавство» варто виділити співпрацю з Університетом Зелена Гура (Польщі) й Університетом св. Кирила та Мефодія (Північна Македонія). Експерти отримали підтвердження, що викладачі кафедри стажувались у Польщі – Кондратьєва І.В. (Українсько-польський центр Університету Зелена Гура), Швед З.В. (он-лайн закордонне науково-педагогічне стажування у м. Влоцлавек); Німеччині – Фенно І.М. (Університет Йогана Гутенберга, м. Майнц; Мюнхенський університет Людвіга-Максиміліана, м. Мюнхен); Латвії – Кондратьєва І.В., Фенно І.М. (Балтійська міжнародна академія). Викладачі ОНП брали участь у міжнародних наукових конференціях, в т.ч. закордонних, а також мають статті, опубліковані в журналах, що входять до наукометричних баз Scopus та WoS (Харьковщенко Є.В., Кондратьєва І.В., Швед З.В., Пілецький Є.А.) (надано в NAQA). Проф. О. Предко виступала на симпозіумі з проблем гуманітарних та релігієзнавчих студій у Туреччині. Започатковано викладання дисциплін англійською мовою («Interfaith Relations in the National Security System of Ukraine», «Problems of terminological translation in religious studies»). Здобувачі освіти епізодично долучаються до міжнародних конференцій, наприклад, 18-та щорічна конференція Європейської Асоціації дослідження релігії в Пізі, 2021 р. (<http://religdep.univ.kiev.ua/posts/38>), однак не мають досвіду участі в програмах міжнародної академічної мобільності. Зокрема, на зустрічі з ЄГ здобувачі пояснювали це складними умовами воєнного стану та обмеженнями на виїзд за кордон.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Забезпечення академічної свободи у виборі наукових керівників і тем магістерських робіт, студентоцентричний підхід і поінформованість здобувачів освіти щодо цілей, змісту та ПРН через оприлюднення РПНД на сайті кафедри; практика участі в семінарах «Релігія в особах». Високий рівень задоволеності здобувачів формами та методами викладання за ОП. Викладання двох дисциплін англійською мовою.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Освітні компоненти ОНП не представлені на платформах дистанційного навчання, зокрема в системі електронного навчання філософського факультету (<http://www.e-philosophy.kiev.ua/>). РПНД містять посилання на інформаційні ресурси з доменом «.ru». Рекомендації: стимулювати здобувачів вищої освіти до активної участі в програмах міжнародної академічної мобільності. Використовувати онлайн платформи для розміщення навчально-методичних матеріалів. Переглянути РПНД і виправити виявлені недоліки.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

З огляду на вказані вище сильні й слабкі сторони, позитивні практики ОНП та освітня діяльність за цією програмою загалом відповідають визначеному критерію з недоліками, що не є суттєвими. Слабкі сторони цього критерію не є критичними та не перешкоджають якійсь реалізації освітнього процесу за ОП. Вони компенсуються доброзичливим

ставленням викладачів до здобувачів вищої освіти, урахуванням їх індивідуальних потреб та забезпеченням академічної свободи.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів ВО є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем РН для окремого ОК та/або ОНП загалом, а також оприлюднюються заздалегідь. Згідно з Положенням про організацію освітнього процесу у КНУТШ (друга редакція) контрольні заходи включають діагностичний, поточний і підсумковий контроль (<https://cutt.ly/Q3iuIQa>). Форми контрольних заходів визначені в п. 4.2. Положення: іспит, залік, диференційований залік, вхідні та підсумкові контрольні роботи, захист курсових і кваліфікаційних/дипломних робіт тощо. Форми контрольних заходів кожного з ОК відображено в НП, РП ОК. Ці документи завчасно оприлюднюються на сайті філософського факультету КНУ http://philosophy.univ.kiev.ua/ua/view/robochi_progr_relig_master/240/238/2. РП курсів, розміщені також на сайті кафедри релігієзнавства (<http://religdep.univ.kiev.ua/science/materials/1st-masters-grade>), містять чіткий перелік форм контролю та розлогий деталізований опис критеріїв оцінювання для передбачених видів робіт. Викладачі інформують здобувачів щодо форм контрольних заходів та критеріїв оцінювання на початку вивчення курсу (інформація підтверджена під час відео-зустрічей зі здобувачами вищої освіти та викладачами). Здобувачі мають доступ до електронного журналу в системі «Тритон». Фактів несправедливого оцінювання чи оскаржень результатів успішності здобувачів протягом навчання, за свідченням студентів, не було. Матеріали, зібрані під час акредитаційної експертизи, свідчать про зрозумілість та прозорість оцінювання. Критерії оприлюднюються заздалегідь і дають змогу встановити досягнення здобувачем ВО РН для ОК та ОНП загалом.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Форма атестації здобувачів вищої освіти відповідає вимогам Стандарту вищої освіти за спеціальністю 031 «Релігієзнавство» за другим (магістерським) рівнем, затвердженого та введеного в дію наказом МОНУ від 22.10.2020 р. № 1296. Відповідно до ОНП атестація випускників освітньої програми спеціальності 031 «Релігієзнавство» проводиться відкрито і публічно у формі кваліфікаційного іспиту з релігієзнавства та публічного захисту кваліфікаційної роботи, та завершується видачею документу встановленого зразка про присудження йому ступеня магістра із присвоєнням кваліфікації: Магістр релігієзнавства. Кваліфікаційна робота не повинна містити академічний плагіат, фабрикацію, фальсифікацію. Задля цього вона проходить перевірку через систему Unicheck. Кваліфікаційні роботи мають бути оприлюднені в репозитарії ЗВО. Захист магістерської роботи відбувається публічно з участі науковців із інших університетів. Оцінюється рівень досягнення ПРН, визначених стандартом та ОНП.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила проведення контрольних заходів та розв'язання можливих конфліктних ситуацій щодо результатів оцінювання оприлюднені на сайті ЗВО й містяться в Положенні про організацію освітнього процесу (<https://cutt.ly/Q3iuIQa>) та порядку оцінювання знань студентів при кредитно-модульній системі організації навчального процесу (<http://nmc.univ.kiev.ua/docs/POLOJENNIA-2010-1.doc>), а також Положенні про порядок створення та організації роботи Екзаменаційної комісії <http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Polojennya%20opro%20DEK.doc>. В електронній версії журналу обліку успішності здобувачів у системі «Тритон» фіксуються результати поточного оцінювання здобувачів, до якої вони мають вільний доступ. Іспити, передбачені ОНП, приймають два викладача, що забезпечує більшу об'єктивність підсумкового контролю. Чіткий і зрозумілий порядок оскарження процедури та результатів проведення контрольних заходів встановлений Положенням про організацію освітнього процесу. Згідно з ним, здобувач не пізніше 12 години наступного робочого дня за днем оголошення результату іспиту має право подати на ім'я ректора університету апеляцію. У випадку подання апеляції розпорядженням ректора (проректора з науково-педагогічної роботи) створюється комісія для її розгляду. Апеляція розглядається протягом трьох робочих днів після її подання. У «Порядку вирішення конфліктних ситуацій у КНУТШ» (<https://cutt.ly/K3iae0H>) передбачено діяльність Постійної комісії Вченої ради з питань етики. Запобігання конфлікту інтересів здійснюється, зокрема, відділом з питань запобігання і виявлення корупції, який очолює А. Олійник (зустріч 7). Гарант ОНП має право брати участь у врегулюванні конфліктних ситуацій між здобувачами освіти за освітньою програмою і викладачами. Під час відео-зустрічей здобувачі вищої освіти, представники студентського

самоврядування та викладачі підтверджували свою часткову обізнаність з алгоритмом дій у випадку оскарження результатів контрольних заходів. Здобувачі наголошували, що впродовж існування ОНП не виникало конфліктних ситуацій між студентами та викладачами, які потребували б урегулювання.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

ЕГ підтверджує, що у ЗВО діють чіткі та зрозумілі стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що відображені в у Положенні про організацію освітнього процесу у КНУТШ (у підрозділах 9.8, 10.7 та окремих підпунктах розділів 7 і 8), де визначені види порушень і відповідальність здобувачів освіти та ОНП; в Етичному кодексі університетської спільноти: <http://surl.li/etgcc>; Положенні про систему виявлення та запобігання академічному плагіату у КНУТШ: <http://senate.univ.kiev.ua/?p=1352>; Ухвалі ВР КНУТШ «Про репутаційну політику КНУТШ»: <http://senate.univ.kiev.ua/?p=937>; Ухвалі ВР КНУТШ «Вимоги етичної компетентності та запобігання неетичної поведінки представників університетської спільноти»: <http://senate.univ.kiev.ua/?p=1733>; Положенні про забезпечення дотримання академічної доброчесності у КНУТШ: <http://senate.univ.kiev.ua/?p=2104>. Технологічними інструментами протидії порушенням академічній доброчесності є система антиплагіату «Unicheck», що застосовується для перевірки наукових робіт здобувачів ВО, зокрема, наукових статей і кваліфікаційних робіт. Університет має можливість безкоштовно перевіряти на плагіат всі наукові роботи в повному обсязі, а також надає можливість для здобувачів перевірити свою роботу вдруге (платно). Технічну перевірку текстів на факультетах здійснює лаборант кафедри релігієзнавства. Адміністратор системи, який призначається проректором, організовує роботу Операторів системи. Магістерські роботи здобувачів обов'язково проходять перевірку на наявність академічного плагіату. Обов'язковою є така перевірка для всіх рукописів, поданих для публікації у фаховому виданні «Софія». Як впливає з РП, питання академічної доброчесності у реалізації наукових досліджень розглядаються при вивченні навчальної дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності» (<http://surl.li/etgiz>). У випадку грубого порушення етичних принципів чи норм, зафіксованих у «Етичному кодексу університетської спільноти», керівник відповідного підрозділу уповноважений ініціювати розгляд справи на Комісії з етики. Оскільки програма тільки матиме перший випуск і перші захисти заплановані в 2023 р., ознайомитися з результатами перевірки магістерських робіт здобувачів на плагіат не було можливості.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

У ЗВО розроблені й оприлюднені всі необхідні документи щодо контрольних заходів, оцінювання здобувачів й академічної доброчесності, які активно популяризуються та послідовно дотримуються в освітньому процесі. Іспити, передбачені ОНП, приймають два викладача. Онлайн доступ здобувачів до інформації про успішність у системі «Тритон» є беззаперечно позитивною практикою на ОП. Дієвою є система перевірки наукових робіт на плагіат, що сприяє формуванню глибшої культури академічної доброчесності.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Слабкі сторони не виявлено.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Зважаючи на наведені сильні сторони та позитивні практики ОНП «Релігієзнавство» у контексті критерію 5 експертна група оцінює його за рівнем відповідності А.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

ЕГ на підставі аналізу стану кадрового забезпечення реалізації ОНП «Релігієзнавство» в КНУ (кадрове забезпечення програми як воно представлено в Таблиці 2 ВС, зустрічі зі здобувачами, НПП, стейкхолдерами) підтверджує високий рівень відповідності академічної кваліфікації НПП тим ОК, які вони викладають на ОНП. Про це свідчать базова освіта, наукові ступені та вчені звання, опубліковані праці та інші компетентності. Викладання обов'язкових дисциплін забезпечують висококваліфіковані викладачі з різних кафедр КНУТШ. Зокрема, доц. Пілецький Є.А., доц. Сарапін О.В., проф. Кондратьєва І.В., доц. Руденко О.В., проф. Конотоп Л.Г, доц. Комзюк Л.Т., проф. Предко О.Л., проф. Харьковщенко Є.А., доц. Дембицька Н.М., проф. Рогожа М.М., доц. Пасічник О.С., доц. Фенно І.М., доц. Левицька Л.А. Доц. Пілецький Є.А. викладає дві ОК англійською мовою, що сприяє вдосконаленню мовних компетентностей здобувачів. Викладачі ОНП вчасно проходять підвищення кваліфікації, активно публікують результати своїх наукових досліджень, виступають із доповідями на всеукраїнських і міжнародних конференціях. ЕГ ознайомилася з публікаціями викладачів та встановила відповідність сфер наукових досліджень викладачів дисциплінам, які вони викладають за ОНП. Під час зустрічей здобувачі ВО акцентували увагу на високому рівні викладання навчальних дисциплін; з їхнього боку відсутні скарги на якість надання освітніх послуг.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Процедура конкурсного добору НПП є прозорою, дієвою, та регламентована Статутом університету (<https://cutt.ly/F3r2iRn>), «Порядком конкурсного відбору на посади науково-педагогічних працівників» (<https://cutt.ly/e3r2wbk>), де зазначені всі етапи обрання за конкурсом НПП. Оголошення про проведення конкурсу, терміни та його умови розміщуються на офіційному сайті КНУТШ. Завідувач, професор кафедри обираються за конкурсом Вченою радою ЗВО шляхом таємного голосування. Доцент, старший викладач, викладач, асистент обираються за конкурсом таємним голосуванням вченою радою факультету з урахуванням рішення кафедри. При цьому враховуються наукові та навчально-методичні праці претендентів, які відображають професійні зацікавлення викладача, а також додаткові документи, що підтверджують наявність академічної і професійної кваліфікації. Для підтвердження професійної кваліфікації претендент на посаду, який працює у КНУ, проводить відкрите заняття. Обговорення кандидатури проводиться членами кафедри за участі гаранта ОП. Під час відео-зустрічі здобувачі ВО і стейкхолдери висловили задоволення професіоналізмом викладачів ЗВО. Представники академічного персоналу не висловлювали претензій і нарікань щодо об'єктивного характеру та прозорості процедури обрання.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

На зустріч з ЕГ були запрошені роботодавці, які підтвердили свою участь у вдосконаленні ОНП, визначенні її цілей, ПРН і долученні до організації та реалізації освітнього процесу в якості консультантів і рецензентів. Зокрема, були враховані рекомендації Державної служби України з етнополітики та свободи совісті, Інституту філософії НАН України. Після цього до переліку вибіркових дисциплін уведено курси «Свобода совісті: правові та релігієзнавчі аспекти», «Міграційні процеси в контексті релігійності в Україні у XXI столітті», «Свобода совісті: права і обов'язки», «Релігія і політика», «Нетрадиційні форми релігійності». У розмові з ЕГ представник управління з питань національностей та релігій Департаменту культури КМДА В.Моцюк підтвердив свою зацікавленість, як роботодавця, у випускниках ОНП (зустріч 9). У відповіді на поданий ЕГ запит №5 додано договори співпраці між КНУ і Університетом Зелена Гура (Польщі), Філософського факультету КНУТШ з Філософським факультетом університету св. Кирила і Мефодія (Північна Македонія) та факультетом політичних наук і міжнародних взаємин університету Матея Бела в м. Банська Бистриця (Словаччина), які, проте, не мають стосунку до ОНП з релігієзнавства. Роботодавці під час зустрічі з членами ЕГ підтвердили сталі контакти з науково-педагогічним колективом кафедри релігієзнавства КНУ. Періодично здійснюється опитування роботодавців – стейкхолдерів ОНП «Релігієзнавство» <https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSesgN5NEtUssk68d8XrK41OrVVC4v403tB6e-52hT7yLhKAJg/viewform>.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

У процесі реалізації ОНП «Релігієзнавство» залучаються до проведення аудиторних занять провідні фахівці-практики й експерти. Зокрема, до проведення окремих занять для здобувачів запрошувалися д. філос. н. Л.Владиченко, Д.Лутц (Індіана, США), Х.Казанова (Іспанія), М.Пасі (Нідерланди). Викладачі, що залучені до реалізації ОНП, є не лише теоретиками, а й практиками. Наприклад, завідувач кафедри релігієзнавства Є.А. Харьковщенко є членом підкомісії зі спеціальності 031 «Релігієзнавство», головою підкомісії Науково-методичної комісії з гуманітарних наук та богослов'я сектору вищої освіти Науково-методичної ради МОН України та експертом з експертизи наукових досліджень МОН України. Викладачі кафедри організовують для учасників освітнього

процесу тематичні зустрічі та екскурсії з практичного релігієзнавства (<http://surl.li/ethfr>). Університет забезпечує можливість залучення роботодавців і експертів до викладання і до роботи у складі екзаменаційних комісій шляхом погодинної оплати їх праці.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Зустрічі з керівництвом філософського факультету КНУ і та НПП підтвердили, що ЗВО сприяє професійному розвитку викладачів, які забезпечують організацію та реалізацію освітнього процесу на ОНП. Відповідно до «Положення про підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників» (<http://surl.li/bhxzu>) працівники самостійно обирають конкретні форми, види і напрями підвищення кваліфікації обсягом не менше, ніж п'ять кредитів ЄКТС за п'ять років. У ЗВО створена платформа KNU Professionals (<https://t.me/knuprofessional>), на якій реалізуються проекти професійного розвитку викладачів («KNU Teach Week», «KNU Teach Camp», Uni-Biz Bridge та ін.), а також Digital skills Pro – програма розвитку цифрових компетентностей викладачів. Більшість викладачів кафедри релігієзнавства пройшли вебінари з представниками компанії Clarivate (жовтень 2021 р.). Проаналізувавши ВС і врахувавши відповіді академічного персоналу під час зустрічі з, члени ЕГ встановили, що викладачі кафедри релігієзнавства Кондратьєва І.В, Швед З.В., Фенно І.М. пройшли закордонні стажування, а інші викладачі, які працюють за ОНП, проходили стажування у вітчизняних науково-дослідних закладах. Результати стажувань впроваджуються в навчальний процес за ОНП у вигляді розробки спеціальних вибіркових курсів, включення до навчальних програм додаткових тем чи проблематики. Система професійного розвитку відповідає потребам та інтересам викладачів і сприяє реальному підвищенню якості викладання.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Експертна група встановила, що в університеті відсутня єдина шкала рейтингового оцінювання науково-педагогічних працівників, однак діє система заохочення викладачів за досягнення у фаховій сфері. Професійний розвиток викладачів стимулюється преміюванням за високі результати публікаційної активності, встановленням завдань щодо професійного зростання в контрактах, які укладаються з викладачами. Стимулювання НПП на ОНП відбувається і через присвоєння звань «кращий викладач року», вручення подяк, грамот тощо. Відповідно до розпорядження ректора КНУ створено комісію з матеріального заохочення (<http://science.univ.kiev.ua/news/official/3247/>).

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Висока професійна та академічна кваліфікація науково-педагогічних працівників. ЗВО стимулює розвиток викладацької майстерності та сприяє професійному розвитку викладачів, зокрема шляхом морального та матеріального заохочення.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Не у всіх викладачів, які забезпечують реалізацію ОНП «Релігієзнавство», є публікації у виданнях, включених до наукометричних баз Scopus або Web of Science. Занадто вузький спектр участі НПП у зовнішніх стажуваннях. Рекомендовано підвищувати публікаційну активність науково-педагогічних працівників у виданнях, що входять до наукометричних баз Scopus та WoS, а також активніше залучати представників релігійних організацій, як потенційних роботодавців, до організації та реалізації освітнього процесу.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Освітня програма та освітня діяльність за цією програмою загалом відповідають визначеному критерію з недоліками, що не є суттєвими. Професійна та академічна кваліфікація викладачів відповідає цілям ОНП за

принципом fitness for purpose, однак варто активізувати і розширити міжнародну академічну співпрацю науково-педагогічних працівників, зробити її системною і комплексною.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Фінансові та матеріально-технічні ресурси цілком відповідають вимогам для здійснення ОНП. На філософському факультеті облаштована мультимедійна аудиторія під час реалізації проекту Темпус. В аудиторії здобувачі освіти мають можливість навчатися та опановувати навчальний матеріал за сучасними стандартами. Також у 2020 р. викладачі та аспіранти кафедри брали участь у конкурсі проєктів, завдяки якому змогли оновити мультимедійне обладнання кафедри (ноутбуки, принтер, комп'ютер). Зокрема, заклад має достатній аудиторний фонд, конференц-зали, лекційні аудиторії з проєктором, комп'ютерні класи, що уможливають комп'ютерне тестування студентів, за потреби. Є доступ до інтернету. Бібліотека надає доступ до фондів і електронних каталогів. Навчальний процес на кафедрі забезпечений методичними рекомендаціями в повному обсязі.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

ЗВО надає студентам та викладачам безоплатний доступ до необхідної інфраструктури та інформаційних ресурсів. На території факультету працює безкоштовне wi-fi покриття. Для потреб студентів передбачені, обладнані комп'ютерами, читальні зали. Крім того, викладачі та студенти мають можливість замовити наукову літературу в електронній версії, а також мають доступ до наукових видань, включно зі Scopus, Web of Science. Також здобувачі освіти підтвердили, що користуються і мають доступ до наукової бібліотеки. Водночас, для здобувачів ОНП «Релігієзнавство» відсутня єдина навчальна уніфікована онлайн платформа, яка була б зручною для користувачів, та допомагала б під час дистанційного навчання. Здобувачі освіти на зустрічі з ЕГ зауважили, що не зручно, коли не має уніфікованого доступу до навчальних матеріалів, які передбачені ОП. Кафедра релігієзнавства та окремі НПП, ситуативно, проводять опитування думки здобувачів ОНП, щодо конкретних ОК, результати яких аналізують як окремі НПП, так і на засіданнях кафедри. Водночас, такі опитування не є анонімними, комплексними та систематичними. Для здобувачів створене студмістечко з комфортабельними гуртожитками, спортивним комплексом, на факультеті також є їдальня для здобувачів.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Серед здобувачів за спеціальністю 031 «Релігієзнавство», проводять загальноуніверситетське опитування, наприкінці семестру, результати яких ЕГ, на запит №3, отримала і мала змогу проаналізувати. Здобувачі освіти підтвердили, що можуть також вільно висловлювати думку щодо покращення їхніх умов, потреб. В університеті працює Студентський парламент, зокрема самі представники студентського самоврядування на зустрічі з експертною групою засвідчили про відкритись ЗВО на потреби та пропозиції здобувачів. Освітнє середовище загалом є безпечним для безперешкодної організації навчального процесу. Це забезпечується передбаченою базовою системою протипожежної безпеки, забезпечені вогнегасники, а здобувачі освіти пройшли інструктаж та ознайомлені з правилами їх користування, планами евакуацій, а також на випадок повітряної тривоги на факультеті обладнане укриття. Студенти поінформовані, як діяти у випадку повітряної тривоги, а також є стрічки, які вказують напрямок руху в укриття. У ЗВО є служба психологічної підтримки (<https://psyservice.knu.ua>), у час війни надає активну психологічну підтримку здобувачам. У воєнний час здобувачам надаються консультації, підтримка за допомогою засобів медіакомунікації. Створені канали та групи з психологічної підтримки. Крім того, здобувач може безпосередньо звернутися до фахівця і буде надана допомога. Організація освітнього процесу в умовах воєнного часу здійснюється з урахуванням безпекових заходів.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Сприяння здобувачам даної ОНП в КНУТШ забезпечується якісно на різних рівнях. Завдяки тісній взаємодії керівництва ЗВО зі студентами, зокрема студентським самоврядуванням, забезпечується організаційна та інформаційна підтримка. Задля цього в мережах для спілкування (Viber, Telegram, Messenger) створені чат-групи з керівництвом ЗВО, кураторами груп, з представниками студентського самоврядування, не тільки для оголошень, організаційної та інформаційної підтримки, але й для оперативного вирішення питань та проблем. В консультативну підтримку задіяний також Центр по роботі зі студентами і Відділ академічної мобільності

<http://mobility.univ.kiev.ua/?lang=uk>. Результати опитування UNIDOS-16 (2020 р.) свідчать, що студенти ФФ загалом позитивно оцінюють матеріальні надбання, ставлення до них та допомогу в проблемних ситуаціях (http://unidos.univ.kiev.ua/sites/default/files/files/unidos16_25common.pdf), що також підтверджують результати опитування, які були надані ЕГ (запит № 3) для опрацювання. На ФФ створені умови для осіб з особливими потребами. Для них передбачений ліфт, таблички з шрифтом Брайля, назви аудиторій, місце туалету. Дистанційна форма навчання забезпечується сучасними засобами комунікації. Кожен викладач окремо обирає платформу для роботи зі студентами. Зокрема, здобувачі освіти підтверджують, що навчання є відкритим, і викладачі легко комунікують із ними. Консультативна підтримка доступна як колективна, для всіх здобувачів ОНП, так і індивідуальна, і її надають (в залежності від специфіки) відповідні НПП (завідувач кафедри, викладачі, лаборант, інші служби факультету). Скарг та нарікань від здобувачів ОНП «Релігієзнавство» щодо освітньої, організаційної, інформаційної, консультативної та соціальної підтримки не спостерігали. Студенти ОНП «Релігієзнавство» позитивно відгукуються про комунікацію з викладачами та їх відкритість на потреби і пропозиції, про що свідчать відео-записи акредитаційної експертизи.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Для підготовки фахівців використовується навчально-матеріальна база філософського факультету, яка має все необхідне технічне обладнання: комп'ютерні класи, лінгафонний кабінет, мультимедійні аудиторії, навчальні аудиторії. Відповідно до Положення про організацію освітнього процесу у КНУТШ (п.12.3.8) Університет забезпечує учасникам освітнього процесу (у т. ч. іноземним громадянам і здобувачам освіти з особливими потребами) безперешкодний доступ до навчально-методичного забезпечення, бібліотечних ресурсів, наукометричних баз даних, надання їм фахової консультативної підтримки, також належне технічне оснащення аудиторного фонду та гуртожитків, надає підтримку випускникам у працевлаштуванні. Для навчання осіб з особливими освітніми потребами, яке здійснюється в Головному навчальному корпусі, створено ліфт, вказівники зі шрифтом Брайля, обладнано відповідно до потреб спеціальне приміщення, створено інші зручності. Вся інформація була надана ЕГ, що підтверджується у відео-записах. На ОНП «Релігієзнавство» не навчаються студенти з особливими потребами.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Політика та процедури врегулювання конфліктних ситуацій в КНУТШ врегульовуються відповідно до таких документів: Положення про організацію освітнього процесу (https://www.knu.ua/pdfs/official/Polozhennia-pro-organizatsiyu-osvitniogo-procesu-11_04_2022.pdf), «Порядок вирішення конфліктних ситуацій у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка» (<https://www.knu.ua/pdfs/official/Procedure-for-resolving-conflict-situations-in-University.pdf>, введений у дію наказом Ректора №105-32 від 14.02.2020 р., «Заходи щодо запобігання та протидії корупції» https://www.knu.ua/pdfs/official/preventing-corruption/antikoruptsiya_prohrama.pdf), «Порядок запобігання та протидії дискримінації, булінгу, гендерно обумовленому насильству в КНУТШ», введений в дію наказом ректора № 79-32 від 08.02.2022. <https://www.knu.ua/pdfs/official/Procedure-for-preventing-discrimination-bullying-gender-based-violence-in-University.pdf> . Окрім того, питання розв'язання конфліктних ситуацій визначається положеннями затвердженої Антикорупційної програми http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/preventingcorruption/antikoruptsiya_prohrama.pdf, а також «Етичного кодексу університетської спільноти» (<http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/ethical-code/Ethical-code-of-the-university-community.pdf>), «Пам'яткою норм етичної поведінки для учасників освітнього процесу КНУТШ», введено в дію наказом ректора від 10.11.2021 № 897-32 <https://www.knu.ua/pdfs/official/Memo-of-norms-of-ethical-behavior-in-University.pdf>. Учасники освітнього процесу чітко ознайомлені з вимогами врегулювання конфліктних ситуацій. Здобувачі і випускники минулих років ОНП «Релігієзнавство», запевнили ЕГ, що конфліктних ситуацій на кафедрі не виникало.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Фінансові та матеріально-технічні ресурси КНУ є достатніми для реалізації якісного навчального процесу. Зокрема, кафедра релігієзнавства має потужну технічну базу. 1. ЗВО інноваційно та креативно підходить до питання обладнання аудиторного фонду; створюються тематичні аудиторії, що відображають специфіку освітніх програм. Це допомагає здобувачам ОНП, активно долучатися до міжнародної співпраці та якісно здобувати знання на кафедрі. 2. На території закладу є безкоштовний доступ до мережі Інтернет. Студенти мають доступ до електронної бази наукових видань. Студентський парламент має окремі сайти, який наповнений актуальною інформацією. 3. Університет забезпечує студентів належною підтримкою різних рівнів: практикується тісна комунікація здобувачів та керівництва завдяки спільним чатам в комунікативних мережах; активно працює Психологічна служба, яка надає

послуги персонального консультування, а також проводить тематичні заходи, сайт кафедри є доступним джерелом необхідної інформаційної підтримки. 4. ЗВО передбачає також навчання осіб з особливими потреби, що здійснюється як шляхом надання їм пільг, так і особливостями інфраструктури. КНУТШ піклується про всіх учасників освітнього процесу, дбаючи зокрема про запобігання та врегулювання конфліктних ситуацій, що передбачено відповідними документами. Також на ФФ ретельно дбають про безпекові заходи під час воєнного стану. Укриття обладнане речами першої необхідності.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Відсутня єдина уніфікована навчальна онлайн платформа, яка була б зручною для здобувачів ОНП «Релігієзнавство». Рекомендація: Експертна група рекомендує протягом наступного академічного року впровадити єдину та уніфіковану навчальну онлайн платформу для покращення якості дистанційної форми навчання здобувачів даної програми, що особливо актуально під час викликів війни.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Вимоги щодо відповідності 7 критерію загалом дотримані. Освітнє середовище та матеріальні ресурси цілком сприяють якісному опануванню освітньої програми. Сучасні аудиторії сприяють кращому засвоєнню матеріалів. Розроблена політика запобігання та врегулювання конфліктних ситуацій. Також зручно та зрозуміло представлений сайт. Комунікація здобувачів освіти та викладачів чітка та зрозуміла. Додаткові документи та підтверджуючі матеріали були представлені експертній групі. Надалі важливо впровадити уніфіковану онлайн освітню платформу, яка переведе навчальну комунікацію НПП із здобувачами на якісніший рівень.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Процедура розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОНП визначається Положенням про організацію освітнього процесу у КНУТШ, введеним в дію Наказом ректора №716-32 від 31 серпня 2018 р. (Редакція 2022 року) https://www.knu.ua/pdfs/official/Polozhennia-pro-organizatsiyu-osvitniogo-procesu-11_04_2022.pdf, Наказом ректора від 11.08.2017 р. за №729-32 «Про запровадження в освітній та інформаційний процес форм опису освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми, структурних вимог до інформаційного пакету, форм робочої і навчальної програм дисципліни і форми представлення інформації про кваліфікацію науково-педагогічного працівника» http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Nakaz_Form_Doc-729-32_11-08-2017.pdf (з додатками), Положенням про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в КНУТШ, введено в дію наказом ректора № 384-32 від 12 червня 2020 року <https://www.knu.ua/pdfs/official/Quality-assurance-system-of-education-and-educational-process.pdf>. До обговорення та змін в ОНП долучаються стейкхолдери, здобувачі освіти, випускники, про що свідчать відео-записи та спілкування з ЕГ. В ОНП вносили зміни в 2021 р., що були зумовлені запитом стейкхолдерів та здобувачів освіти. Була впроваджена «Концепція вивчення іноземних мов неспеціальних факультетів». Для посилення фахових компетентностей і ПРН впроваджені такі обов'язкові компоненти, що викладаються англійською мовою: «Interfaith Relations in the National Security System of Ukraine» (Міжконфесійні відносини в системі національної безпеки України), «Problems of terminological translation in religious studies» (Проблеми перекладу релігієзнавчої термінології).

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Здобувачі ОНП «Релігієзнавство» на зустрічах з ЕГ засвідчили про те, що ЗВО враховує їх потреби та пропозиції під час перегляду ОНП та перебігу навчального процесу. Щорічні опитування студентів згідно з Положенням про опитування здобувачів освіти і науково-педагогічних працівників КНУТШ (http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Poloz_Oputuvanya_2020.pdf), дозволяють враховувати пропозиції студентів. Крім того, зі студентами постійно відбувається діалог щодо якості ОНП та освітнього процесу загалом, проводяться індивідуальні бесіди з викладачами, організовуються зустрічі студентів із стейкхолдерами, випускниками, під час

яких звертається увага на можливості вдосконалення освітнього процесу. Здобувачі підтвердили, що з ними часто проводять обговорення, опитування щодо покращення викладання, або зацікавлення до навчальної дисципліни. Органи студентського самоврядування – Студентський парламент університету і факультету, студентські профспілкові лідери беруть участь у процедурах внутрішнього забезпечення якості ОНП. Члени органів студентського самоврядування вносять свої пропозиції на засіданнях вченої ради ФФ, здійснюють інформування студентів щодо освітнього процесу, беруть активну участь у наукових ініціативах, організують культурні заходи та благодійні акції, здійснюють кураторську роботу зі студентами, які навчаються на бакалаврській ОП. Діяльність органів студентського самоврядування регламентується Положенням про студентське самоврядування КНУТШ (<https://cutt.ly/jYVxgFT>) де визначено права і можливості студентів вирішувати питання навчання і побуту, захисту прав та інтересів студентів, участі в управлінні університету, через делегування до дорадчих та робочих органів, можливості вносити пропозиції щодо змісту ОНП і ОК, удосконалення НДР, освітнього процесу тощо. У ході спілкування із представниками студентського парламенту ФФ, з'ясовано, що здобувачі активно долучаються до обговорення ОНП, та беруть участь у засіданнях ВР, кафедри, та можуть пропонувати свої зміни. Зокрема, було запропоновано розширити перелік ДВВ. Також з урахуванням побажань студентів були виключені з переліку ОК та внесені в ОНП «Релігієзнавство» першого (бакалаврського) рівня дисципліни «Патристика», «Історія державно-церковних відносин». У 2021 р. у студпарламенті КНУТШ створено Департамент соціологічних досліджень (<http://sp.knu.ua/wp-content/uploads/2021/06/розпорядження-114.pdf>), який може ініціювати збір інформації про якість ОНП й окремих ОК. Опитування проходять у різних формах, як формальних (відповіді на питання у гугл-формі) та неформальній (спілкування з гарантом ОП, викладачами), здобувачі надали інформацію експертній групі, що можуть довільно написати та висловити свою думку, щодо викладання. Також на запит ЕГ надано результати опитувань, які документально підтверджують дійсність наданої інформації. Гарант ОНП здійснює моніторинг побажань здобувачів, опрацьовує та передає відповідно на кафедру і деканат ФФ. Як наслідок, були внесені зміни у перелік ДВВ.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Кафедра релігієзнавства активно співпрацює з роботодавцями та активно залучає їх до перегляду та змін у програмі. Співпраця та обговорення ОНП з роботодавцями відбувається згідно з Положенням про ради роботодавців у КНУТШ <http://senate.univ.kiev.ua/?p=1466>. На сайті філософського факультету розміщено гугл-форма для внесення пропозицій щодо покращення ОП (<https://forms.gle/knwR9dqPZUirpmqn8>). Під час спілкування з роботодавцями виявляються потреби ринку праці, що дозволяє вносити корективи під час перегляду ОНП. До обговорення та перегляду програми долучаються представники Держслужби України з етнополітики та свободи совісті, Відділу з питань релігії Департаменту культури КМДА, Відділення релігієзнавства Інституту філософії ім. Г.С. Сковороди НАНУ, НПУ ім. М.П. Драгоманова (<http://religdep.univ.kiev.ua/posts/5>), кафедра філософії та суспільних наук ВНМУ ім. М.І. Пирогова, кафедра філософії, соціальних та політичних наук ЧНУ ім. Богдана Хмельницького. Ця співпраця дає можливість працелаштуватися після закінчення цієї ОНП. Також стейкхолдери під час зустрічі з ЕК підтвердили той факт, що ОНП відповідає викликам сучасності та цілком є зрозумілою. Роботодавці зазначали, що їхні пропозиції брали до уваги і впроваджували під час перегляду ОНП. З урахуванням консультацій із стейкхолдерами були впроваджені нові дисципліни «Релігійні смисли в культурній спадщині українських мислителів ХХ ст.», «Основи релігієзнавчої експертизи», «Динаміка феномену релігійності доби постмодерну», «Генеалогія українських церков», «Мистецьке та релігійне життя Італії доби ренесансу», «Міграційні процеси в контексті релігійності в Україні у ХХІ столітті», «Цивілізаційна типологія розвитку людства», «Конфесійні війни в європейській історії».

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

Для отримання інформації щодо кар'єрного шляху та працевлаштування випускників ОНП використовуються різноманітні канали комунікації, і перш за все Facebook (<https://www.facebook.com/religdep.univ.kiev.ua>). У ході спілкування з випускниками ЕГ з'ясувала, що вони мали можливість брати участь в обговоренні програми та долучатися до її змін. Зокрема, випускниками був зроблений акцент на практичній складовій ОНП. Вони засвідчили, що відбуваються позитивні зміни в ОНП. Випускники працюють у сфері освітньої, гуманітарної, культурної діяльності: Міністерство освіти і науки (Т. Круковський, спеціаліст директорату фахової передвищої, вищої освіти), Посольство України в Північній Македонії (В. Вербицький, третій секретар Посольства), КНУТШ (М.Нестерова, старший лаборант кафедри релігієзнавства). Випускники ОП «Релігієзнавство» продовжують навчання на третьому (докторському) освітньо-науковому рівні. Зокрема, у аспірантурі КНУТШ далі навчаються випускники програми: О. Примак (1 рік навчання), І. Стецяк (2 рік навчання), І.Максименко (2 рік навчання), К. Добровольська (3 рік навчання). О. Карацюба вступила до аспірантури ЛНУ ім. Івана Франка, Д. Заєць вступив до аспірантури ЖДУ ім. Івана Франка. Випускники перебувають в постійному контакті з кафедрою, беруть участь у зустрічах та сприяють вдосконаленню ОНП.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Згідно з результатами зустрічей ЕГ зі студентами та іншими стейкхолдерами група забезпечення ОНП відкрита до пропозицій та зауважень і враховує їх під час перегляду і вдосконалення. Певні складнощі виникли на початку карантину в 2020 р., проте вони були оперативно подолані. У зв'язку з пандемією Covid-19 було здійснено перехід до освітнього процесу з використанням технологій дистанційного навчання. Керівництво КНУТШ ініціювало проведення загальноуніверситетських заходів, спрямованих на вироблення навичок роботи з платформами для он-лайн навчання, використанням інтерактивних панелей і залученням інших он-лайн ресурсів для проміжного та підсумкового контролю (створення тестів, швидких опитувань тощо).

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

У грудні 2020 р. відбулася акредитація ОНП «Релігієзнавство» третього (докторського) освітньо-наукового рівня. Передовсім був узятий до уваги аналіз, що проводився на рівні університету і доводився на Вченій Раді, а потім розсилався на факультети щодо результатів акредитації освітніх програм у 2019/2020 н.р. <http://senate.univ.kiev.ua/?p=1650>, у 2020/2021 н.р. <http://senate.univ.kiev.ua/?p=1894> та у 2021/2022 н.р. <http://senate.univ.kiev.ua/?p=2123>, які розглядалися на засіданнях Вченої ради і розсилалися на факультети/інститути. Також було враховано покращення сайту факультету, зокрема кафедри релігієзнавства, який нині працює та наповнений актуальною інформацією <http://religdep.univ.kiev.ua/>.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Усі учасники академічної спільноти долучені до процедур внутрішнього забезпечення якості ОНП на етапах її розробки, затвердження, моніторингу ефективності через формування і внесення пропозицій, рецензування програми, експертизу ОК, надання рекомендацій щодо використання в освітньому процесі інноваційних технологій, схвалення до друку підручників та інших навчальних матеріалів, відвідування відкритих лекцій, взаємне рецензування навчально-методичних матеріалів, участі в обговоренні проблем та ефективності програми. До робочої групи розробників входять досвідчені викладачі й науковці, які вдосконалюють свої професійні навички, здійснюють наукові дослідження, що знаходять свій вираз у навчальних дисциплінах ОНП. Участь у міжнародних проектах, конференціях та стажуваннях дозволяє впроваджувати міжнародний досвід в освітній процес. Гарант ОНП «Релігієзнавство» магістерського рівня Шаврина І.В. пройшла навчання за програмою «Роль гарантів освітніх програм у розбудові внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти» (Сертифікат № 586-22 від 27.05.2022). Участь стейкхолдерів в оновленні ОНП, тематичних зустрічах із студентами дозволяє моніторити і вдосконалювати програму, та мати впевненість, що випускники будуть конкурентоздатними на ринку праці. Окрім того, за допомогою студентського парламенту студенти мають можливість подавати свої пропозиції та зміни в ОНП, та безпосередньо обговорювати проблеми з гарантом.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

1. КНУТШ має чітко регламентовані процедури розробки, моніторингу та удосконалення ОНП, що розміщені у вільному доступі на сайті ЗВО, і їх послідовність дотримується. 2. Студенти мають можливість вносити свої пропозиції чи зауваги як безпосередньо, так і через представників здобувачів у Вченій раді факультету. 3. Роботодавці та партнери вносять свої коментарі шляхом опитування на сайті ЗВО, а також участвують в університетських засіданнях. На кафедрі релігієзнавства приймають пропозиції, які надходять з боку здобувачів освіти, стейкхолдерів. 4. Співпраця з роботодавцями допомагає моніторити функціонування ОНП, оновлювати її та окремі ОК, відповідно до викликів часу та вітчизняних, світових і галузевих тенденцій у розвитку релігієзнавства. 5. Студентський парламент активно бере участь у обговоренні та затвердженні ОНП. Внесені предмети та блоки дисциплін вільного вибору. Проводиться активна робота із випускниками, які також залучаються до перегляду і внесення змін в ОНП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

1. Опитування, які деколи проводять серед здобувачів даної ОНП наприкінці семестру (року) щодо якості даної ОНП та окремих ОК, є ситуативні, нерегулярні, не системні, не анонімні, та не мають ґрунтовних, комплексних і документально підтверджуючих матеріалів. Рекомендація: запровадити чітку процедуру семестрових (щорічних) системних, анонімних і ґрунтовних опитувань, як щодо задоволення здобувачами якістю ОНП так і окремими ОК, та започаткувати прозоре і результативне обговорення анонімних відгуків здобувачів в групі забезпечення ОНП. 2. Потрібно урізноманітнити і розширити коло стейкхолдерів, особливо серед релігійних організацій. Рекомендація: експертна група рекомендує регулярно і широко залучати до обговорення та перегляду ОНП представників

релігійних організацій, аби здобувачі ОНП мали більший досвід практичної комунікації та діалогу в міжрелігійному і міжконфесійному контексті.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

Загалом вимоги до внутрішнього забезпечення якості ОНП «Релігієзнавство» в КНУТШ дотримані. Дана програма є дієвою та залучає учасників освітнього процесу до її перегляду та удосконалення. Проводяться усні та загальноуніверситетські опитування стосовно задоволення якістю навчального процесу, однак опитування щодо задоволення якістю ОНП та окремих ОК не регулярні, не системні, не комплексні і не анонімні. Рекомендується переглянути процедуру і підхід в опитуваннях з метою покращення їх результативності для удосконалення ОНП і ОК. Група забезпечення ОНП здебільшого прислухається до зауваг і пропозицій студентів та інших стейкхолдерів, які пропонуються під час безпосередньої комунікації. Рекомендації, які запропоновані ЕГ, висловлені з метою покращення якості ОНП.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Права та обов'язки учасників освітнього процесу в КНУТШ є чіткими, зрозумілими та регулюються низкою нормативних документів, зокрема Статутом КНУТШ <https://knu.ua/pdfs/statut/statut-22-11-28.pdf>. Всі правила і процедури є чіткими і зрозумілими. Також подається ряд положень, якими регулюються права та обов'язки усіх учасників освітнього процесу. Положення про організацію освітнього процесу https://knu.ua/pdfs/official/Polozhennia-pro-organizatsiyu-osvitniogo-procesu-11_04_2022.pdf; Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу <https://knu.ua/pdfs/official/Quality-assurance-system-of-education-and-educational-process.pdf>; Етичний кодекс університетської спільноти <https://www.knu.ua/pdfs/official/ethical-code/Ethical-code-of-the-university-community.pdf>; Порядок вирішення конфліктних ситуацій <https://www.knu.ua/pdfs/official/Procedure-for-resolving-conflict-situations-in-University.pdf>; Положення про гаранта освітньої програми <http://senate.univ.kiev.ua/?p=1678>; Правила внутрішнього розпорядку у студентських гуртожитках <https://studmisto.knu.ua/management/documents/regulation-documents/257-pravyly-vnutrishnoho>. Учасники освітнього процесу мають зручний доступ до даних положень, та можуть легко та зручно ознайомитися з ними на сайті університету. Згідно з результатами зустрічей членів ЕГ із представниками ЗВО, студентами та стейкхолдерами, ЕГ констатує про повне дотримання визначених у згаданих документах прав та обов'язків учасників освітнього процесу в КНУТШ.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозиції заінтересованих сторін.

Проекти ОП КНУТШ розміщуються у вільному доступі на сайті ЗВО, зокрема і оновлений проект ОНП «Релігієзнавство» http://philosophy.univ.kiev.ua/ua/view/religio_master_denna/240/238/2. ОНП було розміщено на сайті відповідно до чинних часових вимог. Вона пройшла необхідну зовнішню оцінку стейкхолдерів та обговорення. На сторінці філософського факультету також доступна форма опитування роботодавців та стейкхолдерів щодо змісту ОНП та можливих пропозицій змін до неї <https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSesgN5NEtUssk68d8XrK41OrVVC4v4o3tB6e-y2hT7yLhKAJg/viewform>. У ході спілкування ЕГ зі стейкхолдерами було з'ясовано, що пропозиції та зауваження щодо ОП були враховані та вони беруть участь в обговоренні та внесенні їхніх пропозицій.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

Кафедра релігієзнавства прозоро та відкрито оприлюднює на офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію. Зокрема, оприлюднено дві версії (первинну й оновлену) ОНП, що містять інформацію про цілі програми, забезпечувані нею компетентності, ПРН та ОК – http://religdep.univ.kiev.ua/documents/ensuring/OP_relig_2022.pdf. Навчальні плани всіх нормативних та вибіркових курсів опубліковані на сайті ЗВО <http://religdep.univ.kiev.ua/science/materials/1st-masters-grade>. За бажання, здобувачі мають можливість додатково ознайомитися на сайті з науковими профілями викладачів, які забезпечують викладання курсів за освітньою програмою <http://religdep.univ.kiev.ua/employees/categories/teachers>. Відкритість та прозорість веб-сторінки кафедри релігієзнавства підтвердили стейкхолдери в ході спілкування з ЕГ. Було зазначено, що зацікавлені сторони можуть легко ознайомитися з ОНП, а також дізнатися інформацію про інші відомості, які цікавили б і стосувалися їхньої діяльності.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Кафедра «Релігієзнавства» Філософського факультету КНУТШ демонструє свою відкритість та публічність, розміщуючи на офіційному сайті всі необхідні документи, що пов'язані з освітнім процесом, зокрема з навчанням та викладанням на магістерській ОНП «Релігієзнавство». Функціонал сайту зручний та зрозумілий для пошуку необхідної інформації. ОНП, інформація про її компоненти, РП освітніх курсів доступні для всіх зацікавлених сторін та вчасно розміщуються у відкритому доступі. Також на сайті факультету розміщено анкета опитування, яке можуть пройти стейкхолдери, результати якого опрацьовують і враховують. Важлива чітка і логічна впорядкованість оприлюднених на сайті документів, їх систематизація за тематикою і категоріями користувачів, та забезпечення доступу до додаткової інформації про ОНП для зацікавлених сторін (зручна форма зворотного зв'язку, оприлюднення зведеної інформації про пропозиції змін до програми, результати експертиз).

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Слабких сторін і недоліків не виявлено.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

Вимоги щодо відповідності Критерію 9 повністю дотримані. Усі зацікавлені сторони можуть легко знайти необхідну інформацію на офіційному сайті ЗВО. Інформація стосовно ОНП «Релігієзнавство» вичерпна і зрозуміла, включно з цілями та особливостями кожного ОК. ЗВО демонструє свою відкритість через зручний функціонал сайту кафедри «Релігієзнавства», де стейкхолдери мають доступ до необхідних нормативних документів, компонентів ОНП, а також інформацію про позанавчальну діяльність. Група забезпечення ОНП відкрита до критичних зауваг та пропозицій. Для цього на сайті доступні опитування роботодавців та стейкхолдерів щодо оцінювання програми з можливістю вносити свої відгуки та пропозиції, що є взірцевою практикою, яка не лише удосконалює інформацію про ОНП, а й дає можливість зацікавленим сторонам і роботодавцям переглядати програму, вносити свої критичні зауваги і пропозиції до неї, відповідно до сучасних тенденцій і викликів.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквіумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2 . Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3 . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4 . Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5 . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	A
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	A
Критерій 10. Навчання через дослідження	не застосовується

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Жуковський Віктор Васильович

Члени експертної групи

Смирнов Андрій Іванович

Кухарук Микола Миколайович